

ความสัมพันธ์ระหว่างความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ การสนับสนุนทางสังคม และลักษณะ
ส่วนบุคคลของหัวหน้าหอผู้ป่วย กับการเสริมสร้างพลังอำนาจของหัวหน้าหอผู้ป่วย
ตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม

หนังสืออ้างอิง
ใช้เฉพาะในห้องสมุด

พันเอกหญิงกาญจนา พานิชมาท

30 ก.ค. 2546

TH0000362

167049

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มีนาคม 2546

ISBN 974-9602-90-0

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์
ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(อาจารย์ ดร.วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เรณู พงษ์เรืองพันธุ์)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(อาจารย์ ดร.วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เรณู พงษ์เรืองพันธุ์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผ่องศรี เกียรติเลิศสนา)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ชารี มณีศรี)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมถวิล จิตตวร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 27 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2546

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของ อาจารย์ ดร.วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.ดร.เรณา พงษ์เรืองพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมซึ่งท่านได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ชี้แนะแนวทาง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ และให้กำลังใจ กระตุ้นให้ผู้วิจัยต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ จนประสบผลสำเร็จ และวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดเริ่มต้นจากการชี้แนะแนวทางในการศึกษาของ รศ.ดร.พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ ท่านได้กระตุ้นให้ผู้วิจัยทำการศึกษาในเรื่องที่น่าสนใจ ซึ่งเป็นส่วนที่ทำให้ผู้วิจัยเกิดความพากเพียรจนสำเร็จ ศิษย์ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสามท่านไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านดังปรากฏชื่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ที่ได้ ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงของแบบสอบถาม รวมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์

ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาล และผู้อำนวยการกองการพยาบาลในสังกัดกระทรวงกลาโหมทั้ง 7 แห่งที่กรุณาให้ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย ตลอดจนพยาบาลวิชาชีพทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณในกำลังใจและน้ำใจของเพื่อนร่วมชั้นเรียนหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล รุ่นที่ 1 ทุกท่าน โดยเฉพาะคุณกัลยา เพียรแก้ว และครอบครัว ได้ให้ความช่วยเหลืออย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณปรีชา พานิชมาท ที่มอบความรักความเข้าใจเป็นกำลังใจ และให้ความช่วยเหลือสนับสนุนด้วยดีตลอดมา ความดีและประโยชน์ที่เกิดจากการวิจัยนี้ ขอมอบแด่บุพการี บุคคลในครอบครัว เพื่อนและคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้ความช่วยเหลือเสมอมาจนสำเร็จการศึกษาคั้งนี้

พันเอกหญิง กาญจนา พานิชมาท

39921385 : สาขาวิชา : การบริหารการพยาบาล ; พย.ม. (การบริหารการพยาบาล)

คำสำคัญ : ความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ / การสนับสนุนทางสังคม / ลักษณะส่วนบุคคล / การเสริมสร้างพลังอำนาจ
อำนาจ

พันเอกหญิงกาญจนา พานิชมาท : ความสัมพันธ์ระหว่างความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ การสนับสนุนทางสังคม และลักษณะส่วนบุคคลของหัวหน้าหอผู้ป่วย กับ การเสริมสร้างพลังอำนาจของหัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม (RELATIONSHIPS BETWEEN HEAD NURSE'S PROFESSIONAL COMMITMENT, SOCIAL SUPPORT AND PERSONAL BACKGROUNDS WITH EMPOWERMENT AS PERCEIVED BY PROFESSIONAL NURSES IN HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF DEFENSE) อ.ที่ปรึกษา : วิจิตรพร หล่อสุวรรณกุล, Ed.D., เรนดา พงษ์เรืองพันธุ์, Ph.D. 159 หน้า. ISBN 974-9602-90-0

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ การสนับสนุนทางสังคมและลักษณะส่วนบุคคลของหัวหน้าหอผู้ป่วยกับการเสริมสร้างพลังอำนาจของหัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพและหาตัวแปรพยากรณ์การเสริมสร้างพลังอำนาจของหัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม กลุ่มตัวอย่าง คือ พยาบาลวิชาชีพ จำนวน 325 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ ผู้วิจัยปรับแบบสอบถามที่มีอยู่เดิมนำไปหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา คือ การตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิและหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94, .98 และ .98 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นตอน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ การสนับสนุนทางสังคม การเสริมสร้างพลังอำนาจของหัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. ความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพและการสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเสริมสร้างพลังอำนาจของหัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .68, .80$)
3. ความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพและการสนับสนุนทางสังคม เป็นตัวพยากรณ์ที่ร่วมกันพยากรณ์การเสริมสร้างพลังอำนาจของหัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ร้อยละ 68 ($R^2 = .68$) และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$\text{การเสริมสร้างพลังอำนาจ } y' = .43 + .56 (\text{การสนับสนุนทางสังคม}) + .32 (\text{ความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ})$$

$$\text{การเสริมสร้างพลังอำนาจ } z' = .62 (\text{การสนับสนุนทางสังคม}) + .27 (\text{ความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ})$$

39921385 : MAJOR : NURSING ADMINISTRATION; M.NR. (NURSING ADMINISTRATION)

KEYWORD : PROFESSIONAL COMMITMENT/SOCIAL SUPPORT/PERSONAL

BACKGROUND/EMPOWERMENT

KHANCHANA PHANICHMAT : RELATIONSHIPS BETWEEN HEAD NURSE'S PROFESSIONAL COMMITMENT, SOCIAL SUPPORT AND PERSONAL BACKGROUNDS WITH EMPOWERMENT AS PERCEIVED BY PROFESSIONAL NURSES IN HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF DEFENSE. THESIS ADVISOR: WICHITPORN LAUSUWANAGOON, Ed.D., RANA PONGRUENGPHANT, Ph.D. 159 P. ISBN 974-9602-90-0

This research aimed to study the relationships between professional commitment, social support and empowerment of head nurses as perceived by professional nurses and to identify predicting factors of empowerment of head nurses in hospitals under the jurisdiction of the Ministry of Defense. The sample consisted of 325 professional nurses selected by stratified random sampling techniques. The instrument implemented in collecting the data was a set of five level rating scale questionnaires modified from the previous one which had been tested for validity by panel experts. The reliability of the questionnaires calculated through the Cronbach's Alpha coefficient method was .94, .98 and .98 respectively. Statistics used in data analysing included mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation and stepwise multiple regression analysis.

Major findings were the followings:

1. Professional commitment, social support and empowerment of head nursing were rated at a high level
2. Professional commitment, and social support of head nurses were positively correlated with the empowerment of head nurses as perceived by professional nurses at a significant level of .05 ($r = .68, .80$)
3. Social support and professional commitment were the factors that significantly predicted empowerment of head nurses as perceived by professional nurses at a .05 level. These predictors accounted for 68 percent ($R^2 = .68$) of the variance. The equation derived from the analysis was.

$$y' = .43 + .56 \text{ (social support)} + .32 \text{ (professional commitment)}$$

$$z' = .62 \text{ (social support)} + .27 \text{ (professional commitment)}$$

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
คำถามในการวิจัย.....	5
เหตุผลและสมมติฐานของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ.....	14
ความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ.....	14
ความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพการพยาบาล.....	22
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม.....	26
แนวคิดและความหมายของการสนับสนุนทางสังคม.....	29
แหล่งของการสนับสนุนทางสังคม.....	33
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเสริมสร้างพลังอำนาจ.....	41
แนวทางการเสริมสร้างพลังอำนาจ.....	43
ทฤษฎีโครงสร้างอำนาจของแคนเตอร์.....	50

ความสัมพันธ์ระหว่างความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพและการเสริมสร้างพลังอำนาจ.....	67
ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมและการเสริมสร้างพลังอำนาจ.....	69
ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับการเสริมสร้างพลังอำนาจ.....	69
ลักษณะส่วนบุคคล.....	69
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	72
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	72
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	75
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	78
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	79
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	92
สรุปผลการวิจัย.....	93
อภิปรายผลการวิจัย.....	95
ข้อเสนอแนะ.....	104
บรรณานุกรม.....	106
ภาคผนวก.....	121
ภาคผนวก ก.....	122
ภาคผนวก ข.....	124
ภาคผนวก ค.....	136
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	159

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนโรงพยาบาลและจำนวนพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามสังกัดของโรงพยาบาล.	72
2 ประชากรและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสังกัด.....	73
3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหอผู้ป่วยของแต่ละโรงพยาบาล.....	74
4 จำนวนและร้อยละของหัวหน้าหอผู้ป่วย จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน แผนกที่ปฏิบัติงาน และประเภทสังกัดของโรงพยาบาลตามการรับรู้ ($n = 325$)....	82
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความเชื่อมั่นผูกพันต่อวิชาชีพของ หัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ.....	83
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการสนับสนุนทางสังคมของ หัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ โดยรวมและรายด้าน.....	84
7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการเสริมสร้างพลังอำนาจของ หัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ โดยรวมและรายด้าน.....	85
8 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ การสนับสนุนทาง สังคม กับการเสริมสร้างพลังอำนาจของหัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาล วิชาชีพ.....	86
9 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับการเสริมสร้างพลังอำนาจ ของหัวหน้าหอผู้ป่วย ตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ.....	87
10 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ระหว่างตัวแปรโดยรวม ที่ได้รับเลือกเข้าสู่ สมการถดถอย ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) และทดสอบความมีนัยสำคัญของ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ที่เพิ่มขึ้น (R^2 Change) ในการพยากรณ์ การเสริมสร้าง พลังอำนาจของหัวหน้าหอผู้ป่วย เมื่อใช้วิธีสเตปไวส์ stepwise solution.....	89
11 แสดงอำนาจพยากรณ์ตามลำดับที่ของตัวพยากรณ์ จากตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้พยากรณ์ การเสริมสร้างพลังอำนาจของหัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ.....	90
12 สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) และคะแนนมาตรฐาน (Beta) ทดสอบความมีนัยสำคัญของ b และแสดงสมการถดถอยพหุคูณที่ใช้ พยากรณ์.....	91

13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเชื่อมั่นผูกพันต่อวิชาชีพของ หัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ในด้านความเชื่อถ้อยยอมรับ เป้าหมายและค่านิยมของวิชาชีพ จำแนกตามรายชื่อ.....	137
14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเชื่อมั่นผูกพันต่อวิชาชีพของ หัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ในด้านความเชื่อถ้อยยอมรับ เป้าหมายและค่านิยมของวิชาชีพ จำแนกตามรายชื่อ.....	138
15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเชื่อมั่นผูกพันต่อวิชาชีพของ หัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ในด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเท ความพยายามอย่างมากที่จะปฏิบัติงานเพื่อวิชาชีพ จำแนกตามรายชื่อ.....	139
16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเชื่อมั่นผูกพันต่อวิชาชีพของ หัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ในด้านความต้องการที่จะรักษา ความเป็นสมาชิกของวิชาชีพ จำแนกตามรายชื่อ.....	140
17	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการสนับสนุนทางสังคมของหัวหน้า หอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ในด้านการได้รับความช่วยเหลือ จำแนก ตามรายชื่อ.....	140
18	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการสนับสนุนทางสังคมของหัวหน้า หอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ในด้านการมีโอกาสได้ช่วยเหลือผู้อื่น จำแนกตามรายชื่อ.....	141
19	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการสนับสนุนทางสังคมของหัวหน้า หอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ในด้านการรับรู้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของ สังคม จำแนกตามรายชื่อ.....	141
20	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการสนับสนุนทางสังคมของหัวหน้า หอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ในด้านการรับรู้ถึงควมมีคุณค่าของ ตนเอง จำแนกตามรายชื่อ.....	142
21	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการเสริมสร้างพลังอำนาจของ หัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ในด้านการได้รับอำนาจ จำแนกตามรายชื่อ.....	143

22	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการเสริมสร้างพลังอำนาจของหัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ ในด้านการได้รับโอกาส จำแนกตามรายชื่อ.....	145
23	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพ แบบสอบถาม การสนับสนุนทางสังคมและแบบสอบถามการเสริมสร้างพลังอำนาจของหัวหน้า หอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ.....	147
24	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความยึดมั่นผูกพันต่อวิชาชีพของหัวหน้า หอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ.....	148
25	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมของหัวหน้าผู้ป่วย ตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ.....	150

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	13
2 แสดงการเปรียบเทียบลำดับชั้นความต้องการของมาสโลว์กับเส้นทางสู่ การเสริมสร้างอำนาจ.....	44
3 แสดงแบบจำลองการเสริมสร้างพลังอำนาจตามแนวคิดของวอท และมูแรล.....	48
4 เส้นทางสู่การเสริมสร้างพลังอำนาจ.....	68